

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste leden van de vaste commissie voor Buitenlandse
Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

DATUM: 21 MAART 2022
ONZE REF.: 2022/JK/nk/005
ONDERWERP: HOOFDLIJNDEBAT BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Geachte leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

Nederland is een vooraanstaand exportland: de technologische industrie heeft een belangrijke rol in het bedenken, produceren en exporteren van technologische oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken rond energie, duurzaamheid & circulariteit; gezondheid & zorg; landbouw, water & voedsel.

Op dit moment zijn er grote uitdagingen voor de technologische industrie. De exportkansen van een groeiend aantal sectoren staan onder druk. Breder staat het op regels gebaseerde handelsregime onder druk. Het is daarom goed dat het kabinet aandacht heeft voor *“de opstelling van landen als China en Rusland en de sterkere focus van de VS op Azië”* en dat we *“onze vrijheid, veiligheid en welvaart actiever [moeten] beschermen.”*¹ We zien namelijk toenemend protectionisme op de wereldmarkt en verstoringen van het gelijke speelveld, binnen en buiten de interne markt. De Russische oorlog in Oekraïne versterkt de al langer oplopende geopolitieke spanningen in de wereld en verergert direct en indirect de al door corona verstoorde handelsketens.

Het is dan ook goed dat uw commissie op 30 maart met de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BHOS) over de hoofdlijnen van het coalitieakkoord spreekt en de uitwerking hiervan in de BHOS-nota. Voor uw voorbereidingen willen we graag aandacht vragen voor:

1. Het belang van een goede samenwerking en afstemming tussen BHOS en EZK als het gaat om een visie voor de Nederlandse industrie;
2. Het belang van een sterkte interne markt waarbij regels ook voor bedrijven uit derde landen gelden; en
3. De noodzaak van investeren in internationale innovatiesamenwerking en handelsbevordering.

Visie voor de Nederlandse industrie

Gezien de vele uitdagingen waar Nederland voor staat roepen we het kabinet op om een integrale lange termijn visie te formuleren voor de Nederlandse industrie. Het is goed dat het kabinet hierbij inzet op de *“open strategische autonomie van de EU en [het] stimuleren [van] innovatiekracht en slimme industriepolitiek.”*² Het is essentieel dat er geïnvesteerd wordt in ons concurrentievermogen en we Europees en met gelijkgestemde landen blijven optrekken.

Strategische autonomie gaat om het managen van strategische afhankelijkheden door het terugbrengen van ongewenste afhankelijkheden en kwetsbaarheden. Zorgen dat er in Nederland gebouwd wordt op onze unieke capaciteiten en daarop nieuwe verdienmodellen ontwikkelen.

Hierdoor blijven we een belangrijke handelspartner voor andere landen en creëren we oplossingen voor mondiale vraagstukken zoals verduurzaming en digitalisering.

Voor hightech waardeketens is open samenwerking met gelijkgestemde partners vaak een randvoorwaarde voor succes. Dat moeten we behouden. Europese en gelijkgestemde landen en industrieën moeten samenwerken om internationaal mee te kunnen spelen. Een goede verbinding tussen Nederlands en Europees industriebeleid is cruciaal.

Binnen Nederland is het essentieel dat het industriebeleid door het kabinet interdepartementaal goed op elkaar wordt afgestemd. De maatregelen genomen op het gebied van handelsbevorderingen en -bescherming door BHOS, moeten aansluiten op de industrieagenda en het innovatie-instrumentarium van EZK (zoals o.a. verzocht in de aangenomen Motie van het lid Klink c.s. over een verbinding van het Nederlandse innovatie- en handelsbeleid met een interdepartementale aanpak).ⁱⁱⁱ FME pleit ervoor dat de BHOS-nota wordt afgestemd met en goed aansluit op de verwachte industriebrief van EZK.

Internationaal verbonden weerbare industrie: Sterke interne markt

Met de huidige geopolitieke situatie is meer dan ooit behoefte aan een effectief handels-instrumentarium dat eerlijke, gelijkwaardige, handel mogelijk maakt en gebaseerd is op wederkerigheid. Dit is een voorwaarde om internationaal te kunnen blijven concurreren. Nederland moet zich blijven inzetten voor een gelijk speelveld en de interne markt verder versterken.

In een land als China is de exportpolitiek rechtstreeks verbonden met het binnenlandse industriebeleid en wordt gebruikgemaakt van voordelige exportfinancieringen en staatssubsidies. De Raad van de Europese Unie is van mening dat de OESO-regeling over exportkredieten steeds meer onder druk komt te staan door financiering die verstrekt wordt door niet-OESO-landen. Dit bedreigt onze concurrentiekracht.^{iv} Daarom moeten we in Nederland en Europa goed kijken hoe we omgaan met oneerlijke concurrentie.

FME is dan ook tevreden over de inzet van het kabinet om een leidende rol te pakken binnen de EU om deze *“slagvaardiger, economisch sterker, groener en veiliger te maken”*.^v Hierbij is het belangrijk dat het doel van deze inzet gericht is op het realiseren van een zo gelijk mogelijk speelveld voor Nederlandse ondernemingen en deze te beschermen tegen oneerlijke concurrentie en ondersteuning bij het aangaan van internationale samenwerking.

Wat is nodig?

- Creëer een eerlijke, competitieve en wendbare omgeving voor het bedrijfsleven. Oog voor een gelijk speelveld is belangrijk en handhaving van regels is de sleutel tot naleving. Buiten én binnen de EU. Gebruik de marktmacht van de EU om internationaal standaarden te zetten.
- Zet in op mondiale naleving en modernisering van de OESO-regels voor exportfinanciering en verbetering van de WTO. Wendt in de tussentijd alle middelen aan waarover Nederland beschikt binnen het juridisch kader van de OESO-regeling om Nederlands en Europees concurrentievermogen te vergroten. Zet daarbij in ieder geval in op een Europees gelijk speelveld voor wat betreft exportfinanciering.
- Harmoniseer regelgeving op EU niveau. Dit leidt tot verdieping van de interne markt en daarmee tot een sterkere Europese industrie. Start-ups en de MKI (midden- en kleinindustrie) kunnen

makkelijker opschalen als ze zich niet in de regelgeving van 27 verschillende lidstaten hoeven te verdiepen. Zo kunnen Nederlandse bedrijven sneller groeien in Europa.

- Maak de toegang tot cruciale kennis, technologie, waardeketens en grondstoffen een belangrijk onderdeel van de BHOS-nota. Er ligt te veel kennis buiten Europa die wij nodig hebben om te excelleren. Ook blijven we als Europa afhankelijk van grondstoffen van buiten de Unie. Samenwerking met gelijkgestemde landen aan een industriebeleid en grondstoffenstrategie is daarom noodzakelijk. Onder andere een actief handelsbeleid zoals het kabinet zich heeft voorgenomen helpt hierbij.

Internationaal verbonden weerbare industrie: Innovatiesamenwerking & handelsbevordering

Er zijn volop kansen voor de midden- en kleinindustrie (MKI) door over de grens te ondernemen en samen te werken. Internationale innovatie gaat gepaard met grote voorinvesteringen met een onzekere uitkomst. Door een collectieve aanpak worden risico's gedeeld en de drempel verlaagd. Nederland loopt op dit vlak achter op andere Europese landen en kent nog geen structureel instrument om dit te faciliteren (in tegenstelling tot bijvoorbeeld Duitsland en Zweden). FME mist dan ook de inzet van het kabinet om hiervoor structureel geld vrij te maken zodat de MKI ondersteund wordt.

Wat is nodig?

- De invoering van een structureel instrument voor bilaterale innovatie- en handelssamenwerking (zoals Duitsland en Zweden hebben). Zo wordt het voor de Nederlandse industrie, waaronder de MKI, beter mogelijk om internationale innovatiesamenwerkingen aan te gaan..
- Onderzoek het sluiten van innovatiepacten met de belangrijkste innovatiepartners om betrokkenheid te creëren en om innovaties verder te brengen, zoals nu met Duitsland gebeurt.
- Verdubbel het innovatie-attaché-netwerk. Nederland investeert relatief weinig in innovatie-diplomatie, terwijl innovatie-attachés van grote meerwaarde zijn.

Mocht u naar aanleiding hiervan vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Joost Koot, Public Affairs adviseur bij FME, via joost.koot@fme.nl of +31 (0)6 13 21 83 28.

Met vriendelijke groet,

Geert Huizinga
Directeur belangenbehartiging

ⁱ Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', 15 december 2021.

ⁱⁱ Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', 15 december 2021.

ⁱⁱⁱ [Detail 2021D45860 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

^{iv} [Raad neemt conclusies aan over exportkredieten - Consilium \(europa.eu\)](#)

^v Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', 15 december 2021.